

Fr. Jaklič:

Okrajne blagajne na delu.

Z uredbo o okrajnih blagajnah z dne 27. okt. 1928 so bile stare okr. blagajne preurejene v samoupravne edinice. V čl. 3. uredbe je okrajnim blagajnam določen delokrog, ki je izdatno večji kakor je bil v stari okr. blagajni.

Ker so ostali še okrajni cesni odbori in okrajni zdravstveni zastopi, se okr. blagajnam ne bo treba baviti s cestnimi in zdravstvenimi zadevami. Njihovo področje bo predvsem pospeševanje gospodarstva, t. j. vseh panog kmetijstva, podpiranje strokovnega šolstva ter podpiranje občin pri nalogah javnega skrbstva, zlasti ustanavljanje ubožnic, hiralnic in sirotišnic.

Vsekako imajo okr. blagajne lep in obsežen delokrog in kjer bodo znali vdihniti črkam uredbe pravo življenje, bo poslovanje okr. blagajn pravi blagoslov za ves okraj.

Kar je oblastna samouprava za celo oblast, to je okrajna blagajna za okraj, seveda le v določenem ji področju. Izvrševala bo odkazane ji posle lahko boljše, kakor jih more oblast, ker je njeno delo omejeno na manjše okrožje in ima po svojih članih več neposrednega stika s prebivalstvom ter bo tako bolj spoznala gosp. in soc. potrebe okraja.

Okrajne blagajne v začetku pač ne morejo začeti z novimi ustanovami, temveč se morajo nasloniti že na obstoječe, preizkušeno.

Podpreti morajo inicijativo, ki prihaja iz kroga njenih članov, občin v okraju in organizacij, ki stremijo za istim cilji kakor so odkazani okrajnim blagajnam. Kar ne bodo mogli izvršiti iz lastne moči, tedaj bodo okr. blagajne opozarjale oblastno samo-

upravo in državne organe na potrebe okraja, da tako pritegnejo v blagor okraja tudi vire, iz katerih v blagor gajna ne more črpati.

Letos kajpada okr. blagajne ne bodo mogle pokazati kaj posebnega. Poslovati so začele šele v drugi polovici leta in vrh tega so za letos še obremenjene z zadevami, ki po uredbi ne spadajo več v delokrog blagajn, ki pa so bile glavno breme starih blagajn t. j. babice in okrajni slugé in so jih okr. blagajne v prehodni dobi morale prevzeti.

Tekom meseca avgusta so imele okrajne blagajne občne zборе, na katerih so bili sprejeti proračuni za tekoče leto.

Okrajna blagajna za okraj ljubljanska okolica je zborovala dne 8. avgusta in ob tej priliki sprejela proračun za tekoče leto, ki ga je oblastni komisar odobril.

Dohodki so proračunani na 352 tisoč dinarjev.

Med izdatki so najvažnejše postavke za socijalno skrbstvo 115.000 dinarjev, za kmetijstvo 107.000 Din, za obrtniško izobrazbo 16.000 Din. Te postavke se bodo takoj drugo leto zvišale, ko ne bo treba v proračun staviti stroškov za babice in okrajne slugé, ki obremenjujejo letošnji proračun z zneskom 81.500 Din.

Ker ne moremo priobčiti vsega obširnega poročila predsednika okr. blagajne g. K r e m ž a r j a, omenjam samo nekatere stvari, ki so bolj programatičnega značaja in katere kažejo v kaki smeri se bo vršilo poslovanje okrajne blagajne.

Govornik je izvajal:

»Socijalno skrbstvo

je tista stvar, ki je poleg kmetijstva in obrti oblastni samoupravi najbolj pri srcu in za katero naj se okrajna

blagajna kar najbolj mogoče briga. Po mišljenju nas vseh v Ljubljani in okolici, je najbolj pereče občno socialno breme. To breme se trajno ne bo moglo vzdrževati ali vsaj tako ne, kakor bi se moralo, ker sredstva tega ne dopuščajo. Zato je na zadnjem občnem zboru zastopnik ljubljanske samouprave dr. Brecelj izjavil, da je prva dolžnost naše blagajne, da ustanovi v ljubljanski okolici hiralnico, v kateri naj dobe zavetišče onemogli siromaki. Za okrajno zavetišče smo postavili v proračun 70.000 Din, ker za enkrat več nismo mogli. Ta znesek naj se naloži obrestonosno kot fond za zgradbo zavetišča. V ta fond se bodo naložili vsi večji preostanki proračuna, ki se bodo pokazali ob sklepu proračunskega leta. Za ubožno oskrbo je odmerjenih 20.000 Din, ki so namenjeni ustanovam, ki se bavijo z oskrbo ubožcev iz ljubljanske okolice. 10.000 Din je določenih za sirote in ravno toliko za mladinsko skrbstvo. Za

kmetijstvo

je vstavljen znesek 107.000 Din in sicer: za cepljenje prašičev, za licencovanje bikov in mrjasev ter za premovalje živine 30.000 Din. Za nakup in vzdrževanje plemenske živine 20 tisoč dinarjev. Ta vsota je za tako važno panogo našega narodnega gospodarstva sama po sebi majhna. Zato morate priznati, da moramo biti pri podporah, bodisi za živinorejo, bodi za druge panoge kmetijstva, vedno previdni in da moramo paziti, da se s podporami ne bodo godile špekulacije. Vemo in tudi skušnje so pokazale, da se mnogi okoriščajo s temi podporami. Marsikdo gre za podporo na okr. blagajno, potem na oblastni odbor, gre za podporo na velikega župana in nazadnje še h kmetijski družbi. Podpore niso zato, da bi posamezniki z njimi špekulirali, ampak zato, da se zboljša splošno gospodarstvo. V seji meseca julija smo sklenili, da naj se podpore dele sporazumno z nami in oblastnim odbo-

rom. Sprožena je bila tudi misel, da bi bilo najbolje, če bi oblastni odbor vse podpore, ki so namenjene za živinorejo, razdelil preko okr. blagajne in njenih članov, ki razmere v vsaki občini najbolj poznajo. Ustanovil se bo kmetijsko - živinorejski odsek, ki bo vodil vsa potrebna dela. Kako se bo stvar vršila in kako se bo vodilo gospodarsko delo, tega danes še ne vemo, ker ne vemo kako bo ta aparat funkcioniral in kakšne bodo potrebe. Na vsak način pa moramo gledati, da damo inicijativo in program za to gospodarsko delo. Vsak izmed vas naj pomaga s svojim svetom in sodelovanjem. Zato pozivljam vse člane okr. blagajne, da sodelujejo pri povzdigu našega poljedelstva in živinoreje ter nam nudijo vso pomoč pri našem delu. Sredstva, ki jih imamo na razpolago za povzdigo kmetijstva, so sicer majhna, toda če bomo delali z združenimi močmi in z ljubeznijo za našo stvar, bomo tudi s temi malimi sredstvi lahko precej dosegli.

Za povzdigo poljedelstva, sadjarstva in vrtnarstva smo določili 50.000 dinarjev. Povzdiga poljedelstva je v ljubljanski okolici tolike važnosti, da je znesek 50.000 Din mnogo premajhen. Pri naših skromnih sredstvih nismo mogle več žrtvovati.

Treba bi bilo v vsaki vasi prirediti tečajje za povzdigo sadjarstva in vrtnarstva, kar pa za enkrat ne bomo mogli izvršiti.

Na prejšnjem občnem zboru smo poudarjali, da je treba dvigniti vrtnarstvo. Pospeševanje vrtnarstva in sadjarstva je prav posebno velike važnosti za prebivalstvo iz bližnje okolice Ljubljane, kjer se vsi vrtnarski pridelki primerno dobro prodajo. Lahko trdimo, da vrtnarstvo več donša kakor kmetija. Vrtnarstvo je mnogokje vir blagostanja. Omenjam, da so bili v Štandrežu, v Št. Petru in drugod na Goriškem pred eno človeško generacijo sami koloni. S pridnim vrtnarskim delom so se osamosvojili brez vsake tuje pomoči. Bivši

koloni so si z vrtnarstvom opomogli in danes so trdni kmetje v goriški okolici. V Brdih pa, kjer se prideluje skoro izključno vino, kjer je vinoreja glavna panoga kmetijstva, se noben kolon ni osvobodil, kar dokazuje, da daje vrtnarstvo mnogo boljše dohodka kakor vinarstvo. Zato je treba prirejati dosti predavanj za poljedelce in vrtnarje, predavanj za kmetijske gospodinjice in delavske žene, za delavske otroke, za dekleta in fante. Ta predavanja naj bi v ljubljanski okolici se v prvi vrsti ozirala na pospeševanje vrtnarstva in sadjarstva.

Nam je priporočena skrb za

obrtništvo.

Naša dolžnost je, da kolikor mogoče podpiramo strokovno šolstvo, predvsem obrtno. Obrtnih in strokovnih šol imamo odločno premalo. Na jugu naše države je še neizmerno polje za pridobivanje zadostnega kruha. V Belgradu in drugih srbskih mestih je za naše obrtnike še dovolj posla, ker tam manjka boljših rokodelcev. Danes je tam mnogo delavcev iz inozemstva, ker so boljše kvalificirani kot naši. Naši ljudje hodijo v Nemčijo, na Francosko in še drugam, kjer so hlupci tujcev, ker doma ni bilo dovolj strokovnih šol, ki bi jim dale potrebno izobrazbo. Zato mora biti poleg skrbi za kmetijstvo naša glavna skrb, da omogočimo našim ljudem več strokovne izobrazbe, da čimbolj skrbimo za naš obrtniški naraščaj.

Programatična izjava predsednika okr. blagajne za ljubljansko okolico se velja samo za to samoupravno edinicco, temveč je pomembna za vse okr. blagajne v oblasti.

Poziv predsednika na vse člane okr. blagajne, vabeč jih k sodelovanju, je imel takoj uspeh. Oglasili so se bili Pipan iz Vižmanjev, Pirnat iz Borovnice in župan Babnik iz Št. Vida, ki so odobrvali izvajanje predsednika in izrazili svoje misli, da je treba prav posebno skrbeti za povzdigo živino-

reje, sadjarstva in vrtnarstva ter za povzdigo živinoreje, sadjarstva in vrtnarstva ter za kmetijsko prosvetno delo in so se obžalovali, da ni bilo mogoče postaviti v proračun v ta namen večjih postavk.

Potek občnega zbora in uspeh poizvedovanj, ki jih je okrajna blagajna uvedla, je pokazal, da je preurejena ustanova okr. blagajna našla polje, da so jo ljudje potrebovali in kakor so se že oglašali na občnem zboru, tako prihajajo s svojimi željami iz vseh občin okraja. Splošne želje so: povzdiga živinoreje, sadjarstva in vrtnarstva, a najbolj splošna želja je gospodinjiska izobrazba. Gospodinjiski tečaj in gospodinjstvo nadaljevalne šole! Pa tudi skrb za reveže, za onemogle in za sirote je mnogokje velika. Zele si hiralnic in zavelišč, da bi morala blagajna razpolagati z milijoni, ako bi hotela zadostiti vsem potrebam v tem področju.

Predsednik je sklenil s pozivom:

»Treba bo še mnogo delal! Samouprava piše, da je uspeh okr. blagajne odvisen od sposobnosti in delavnosti oseb, ki bodo v njih delovali. Jaz pa pravim tole: Bodočnost in uspehi okr. blagajne so odvisni ne samo od sposobnosti in pridnosti onih, ki v njih delujejo, ampak je v prvi vrsti odvisna od sodelovanja vseh, ki so zainteresirani, da se ta program izvede. Gospodrje! Ker je okr. blagajna gospodarska in socialna ustanova, namenjena v prvi vrsti v blagor in korist ljudstva, je vaša dolžnost, da delovanje naše ustanove presoimate z gospodarskih in socialnih vidikov in da so za vse vaše in naše delovanje merodajni samo gospodarski in socialni vidiki. Če bomo tako vzajemno, bratsko in prijateljsko sodelovali, bomo leto osorej lahko rekli, da je okrajna blagajna v polni meri izpolnjevala svoje naloge in opravičila svojo existenco.«

Tako se je vršil zadnji občni zbor okrajne blagajne za ljubljansko okolico.

Stotisočaki gredo po vodi.

Iz Poljčan in okolice se nam poroča:

Letino je letos Bog tudi prf nas blagoslovil. Zlasti je obrodilo sadje. Skoraj dnevno ga nakladajo na naši postaji za izvoz zlasti v Avstrijo. Kmet ima od sadja lep dobiček. Se lepši bi pa ta bil, če bi kmet znal sadje pravilno spraviti in če bi bila razprodaja sadja organizirana. Tako pa je kmet izročen po večini brezvestnim mešetarjem. Imel sem priliko opazovati na naši postaji dolgo vrsto čakajočih voznikov, ki so po več ur daleč pripeljali sadje na postajo in tu čakali na slepo srečo. Cel dan so čakali na prevzem sadja, pozno na večer pa se je veliko število vračalo če ne že z vsem sadjem, pa vsaj z veliko množino, ki jo kupec ni hotel prevzeti.

Pa če je kmet svoje blago srečno spravil v vagon, je moral pozno v noč čakati na denar. Veliko sadja se je tudi za vsako ceno prodalo, seveda v škodo kmeta, ki je cel dan z živino čakal in stradal na postaji. Mnenja smo, da bi takega početja kupcev in mešetarjev že oblast ne smela trpeti, da pa bi se moral tudi kmet vendar enkrat že organizirati. Tu v okolici zelo pogrešamo društva, ki bi skrbelo za izobrazbo kmeta, ki pa bi ga obenem tudi gospodarsko organiziralo, da ne bo postajal več žrtev brezvestnih izkoriščevalcev. Kdo začne? (Prečitaj ob tej priliki današnji uvodni članek! Op. ur.)

Cene.

g Kupčija z žitom. Po zastoju kupčije z žitom, predvsem s pšenico, koncem septembra in začetkom oktobra se je položaj v zadnjem tednu znatno izboljšal. Naš izvoz pšenice je dandanes tako velik, da predvidevajo poučeni krogi, da bomo na spomlad sami navezani na uvoz. Da gre sedaj toliko pšenice iz države, so krive izredno nizke cene, na katere ne vplivajo niti malo manjšajoči in dvigajoči se tečaji svetovnih žitnih borz. Razen

pšenice se v precejšnjih množinah izvažata tudi umetno sušena koruza, ki je pa že precej razprodana. Času primerna koruza še ni za promet godna in se trguje šele na termine decembra, januar. Glavna kupčija v tem se bo razvila šele po novem letu. V zadnjem tednu so se ji cene nekoliko zvišale. Popolno spremembo položaja bi pa prinesla ustanovitev koruznega kartela med Madjarsko, Jugoslavijo in Romunijo, do katerega bo pa težko prišlo, četudi se sedaj vrše tozadevni dogovori v Belgradu. — Pasivni kraji naše države so se že precej preskrbeli s potrebno pšenico, tako da je sedaj notranji promet neznan. Za koruzo je pa še malo povpraševanja. Pri vagonem odjemu blaga za izvoz franko bačka nakladalna postaja notirajo za 100 kg naslednje cene: pšenica bačka 197.50 Din, umetno sušena koruza 155—157.50 Din, stara koruza 160—162.50 Din, oves 145 do 147.50 Din, rž 150—155 Din, ječmen krmilni 125—130 Din. Cene za pšenično moko so se utrdile in stane srednje dobra bačka znamka 310 Din.

g Ljubljanska blagovna borza. Cene deželnih pridelkov na ljubljanski blagovni borzi so bile v zadnjem času več ali manj neizpremenjene. Pri vagonskih dobavah za blago dostavljeno na vsako slovensko postajo so bile za 100 kg v veljavi naslednje cene: Pšenica bačka, 80—81 kg težka po 245—247.50, 79—80 kg težka 240—242.50, bačka uzančno blago 230—232.50, sremska 80 kg težka 235 do 237.50, slavonska 77 kg po 220 do 222.50 Din; rž bačka, 72—73 kg težka po 210—212.50 Din; moka <0g> franko Ljubljana 355—365 Din; koruza bačka zdrava rešetana 202.50 do 205, nav. tarifa 207.50—210 Din; činkvantic zdrav, rešetan 250—255 Din; oves bački 205—207.50 Din; laneno seme domačega izvora pariteta Ljubljana po 5—6 Dir za kg.

g Tržišče fižola. Med glavne vrste fižola za svetovni trg spada bela fižo-

lica, ki se je pa letos v podonavskih pokrajinah le slabo obnesla. Zato se iščeta kot nadomestilo za njo prepeličar in mandalon, ki sta tudi za 1 Din dražja nego ostale vrste. Prepeličar se plačuje po 4.25—4.50 Din, mandalon 4.25 Din za kg. Kranjski prepeličar ima višjo ceno nego štajerski ali hrvatski. Rdeči fižol ribničar plačujejo po 3.85—4 Din, po katerem pa je le malo povpraševanja. Črni koks 3 Din, rjavi 3.25 Din, zeleni 3.75 Din, okrogli 3.50 Din, fižolica 5 Din. Visoke vrste obetajo boljše pridelke nego nizke, pridejo pa na trg šele pozneje. Cipro rjavi je po 6 Din, koks okrogli po 4.50 Din.

g *Tržišče gob.* Suhe gobe jesenskega pridelka, najlepše odbrano blago stanejo 70 Din kg. Povprečno blago pa 50—60 Din. Letos so gobe povsod bele, lepe in nečrvice. Nekateri kraji imajo bogato jesensko rast.

g *Semenska kupčija.* Cene za domače deteljno seme se gibljejo okrog 12—14 Din za kg, z debelo predenico 10—12 Din. Detelja je obrodila letos povsod zelo dobro. Zanimanja s strani kupcev ni nobenega. Že 30 let niso bile cene tako nizke kot letos. — Lucerna je slabo nastavila seme, vendar so ji cene tudi le 12—14 Din kg. Tudi tu primanjkuje kupcev.

g *Vinska kupčija.* Glasom splošne cenitve letošnje vinske letine beležijo severni vinski kraji kakovostno izborno letino, toda donos je za 20 do 60 odstotkov manjši od lanskega. V Dalmaciji je kakovost izborna, pa tudi množina je za 15—20 odstotkov večja od lanske. Zato so tudi v zadnji dobi oddali stare vinske zaloge po vsaki ceni, da izpraznijo posodo za novo letino. — Na banaškem tržišču vina se je v zadnji dobi kupčija nekoliko poživila, ker je od strani avstrijskih in češkoslovaških trgovcev mnogo zanimanja za nova vina. Cene običajnemu moštu so se dvignile na 150 Din za liter, dočim so še pred kratkim znašale 1—1.15 Din. Tudi cene staremu vinu so nekoliko bolj čvrste. — V Sloveniji je pridelok ka-

kovostno izvrsten, množna pa bolj pičla. Po starem vinu je le malo povpraševanja, medtem ko se mošt in portugalka kaj pridno kupujeta. Cene v gostilnah so pa še vedno stare, četudi je trošarina za mošt do 20. novembra ukinjena.

g *Hmeljsko tržišče.* Na tržišču hmelja v Nirmbergu je povpraševanje vedno manjše in cene stalno nižje. Povpraševanje je le za zeleni hmelj vseh izvorov, medtem ko za druge vrste ni kupčije. Cene so za najboljše blago po 15—17 Din kg, srednje blago 12—13, slabše pa še nižje. Mnogo blaga prihaja sem iz Češke. Približno isti položaj je na ostalih hmeljskih borzah. — V Banatu je najboljša cena po 4.50 Din za kg. Vendar večina kupcev je odšla, zato se hmeljarji bojijo, da jim bo ostalo blago neprodano. Po hmelju slabejše kakovosti ni nikakega povpraševanja. — V Savinjski dolini je precej najboljšega blaga že razprodanega, medtem ko srednje vrste nihče ne pogleda.

g *Tržišče jajc.* Produkcija jajc je radi hladnejšega vremena majhna, zato so tudi cene poskočile. Nakupuje se blago pri nas po 1.40 Din za komad. Ni pa pričakovati, da bo ta cena šla še mnogo kvišku, ker so začeli v inozemstvu radi visokih cen jemati blago že iz hladilnic.

g *Lesni trg.* Položaj na lesnem trgu je vedno še neizpremenjen. Posebne živahnosti v izvozu ni, četudi se je to pričakovalo. To pa ne velja samo za nas, ampak za ves svetovni trg. Največ se izvažajo drv, ki jih gre stalno precej v Italijo, pa tudi v Avstrijo in Vojvodino. Italija in Francija iščeta brzojavne drogove, nekoliko pa tudi madrijere. Za bukovino ni povpraševanja, pričakuje se ga pa tedaj, ko bo stopila v veljavo trgovinska pogodba s Španjo. V tesnariem blagu je kupčija sploh slaba.

g *Ostali deželni pridelki.* V splošnem so cene nizke: leča drobna 5 D., grah gladke vrste 3.25 Din, proso belo 2.25 Din, rumeno 2 Din, ajda siva 2.25 Din, črna 2.25 Din, konoplja

drobna 5 Din, debela 4.25 Din za kg. Orehi se plačujejo po 8.50—9 Din kg.

Letina.

g Letošnja produkcija sladkorja. Po statistiki dr. Mikuscha in dr. Lichta bo znašala letošnja produkcija sladkorja v Evropi 5,012,500 ton napram 5,304,000 tonami v preteklem letu. Primanjkljaj bo znašal torej 5.5 odstotkov. Produkcija sladkorja v Jugoslaviji se po tej statistiki cení na 139.450 ton napram 128.850 tonam lani. Povečanje bo torej 9 odstotkov. Ker pa znaša domača potreba letno največ 9000 vagonov, bodo tvornice letos lahko izvozile presežek od okoli 4000 vagonov. Lani so izvozile okrog 700 vagonov v Romunijo, Grčijo in v Indijo po svetovnih cenah. Jugoslavija je zaščitila produkcijo sladkorja s carino od 3.30 Din, poleg trošarine od 5 Din pri kg. Spričo te visoke zaščitne carine izžijo tvornice sladkorne cene na taki višini, da se navzlic temu uvažajo sladkor iz inozemstva. Tako smo ga v prvem polletju uvozili 150 vagonov za nad 7 milijonov dinaricv vredosti.

Izvoz.

g Uvoznice za žito in govejo živino v Avstriji. V Avstriji je bil uveljavljen zakon o uvedbi sistema uvoznice za žito in govejo živino, po katerem bo vsak izvoznik pri izvozu pšenice, rži, ječmena in ovsu ter goveje živine iz Avstrije na pismeno zahtevo dobil izvoznico, katero bo v teku 9 mesecev po izdaji lahko uporabil namesto plačila carine pri uvozu enake količine žita ali živine.

g Predvideni izvoz koruze. Letošnji pridelek koruze v Jugoslaviji se cení na 35—40 milijonov-meterskih stotov napram 20 milijonom v preteklem letu. Za izvoz nam bo torej preostalo 10—12 milijonov stotov ali do 120 tisoč vagonov v vrednosti 1.5 do 1.75 milijarde dinarjev. Današnje cene za novo koruzo so zelo nizke.

Saj se plačuje v Vojvodini komaj 110 Din za 100 kg-koruze v storžih. Iz tega pa, da bodo cene pozneje ugodnejše. Ker je bil letos pridelek Zedinjenih držav precej manjši kakor lani in ker bo prišla nova argentinska koruza na trg šelo tekom maja prihodnjega leta, bo morala med drugimi tudi Jugoslavija kriti potrebo Evrope. Prekomorska koruza je že danes znatno cenejša in stane n. pr. v Hamburgu okrog 210 Din za 100 kg.

g Izvoz naših vin v Češkoslovaško. Za izvoz naših vin v Češkoslovaško se zanima naše praško poslanilstvo. Po njegovi statistiki smo semkaj izvozili mnogo več vina, nego ga izkazuje uradna statistika, ker ga gre mnogo pošiljati avstrijskega posredovanja. Leta 1923 smo po češkoslovaški statistiki izvozili le 2000 hl našega vina, leta 1927 pa že 32.000 hl in leta 1928 že 35.000 hl v vrednosti 9.5 milijonov Kč. V prvih šestih mesecih letos pa je naš izvoz dosegel 20.000 hl v vrednosti 4.8 milijonov Din. Po teh podatkih odpade torej 70 odstotkov našega izvoza vina na Češkoslovaško, dočim stoji v naši statistiki Avstrija na prvem mestu.

Denar.

g Dvig državnih papirjev. Razni državni papirji so v zadnji dobi nenavadno poskočili. Tako se je Vojna škoda dvignila od 405 Din za 1000 Din nominale na 416 Din, Investicijsko posojilo od 84 na 85 Din, agrarne obveznice od 52 na 53.5 Din. Na ta dvig je posebno vplivala vest, da bo v kratkem izdan zakon o zaščiti vlagateljev, ki bo predpisoval, da morajo banke gotovi del hranilnih vlog vložiti v državne papirje; pa tudi nova ureditev države, ki je našla povsod ugoden odmev.

g Švica dobi čisto zlato valuto. — Švicarski zvezni svet je odobril predlog za revizijo zakona o Švicarski narodni banki, po katerem dobi Švica čisto zlato valuto. Danes imajo le Zedinjene države, Švedska in Norveška v obtoku kovane zlatnike. Odslej jih

bo pa imela tudi Švica. Vendar banka za enkrat ne bo dolžna zamenjati svoje bankovce v zlatnike, temveč bo lahko vršila zamenjavo tudi v zlatu v šipkih ali v zlatih devizah. Dosedanji sistem dvojne valute v zlatu in srebru je odpravljen.

g *Tudi Češkoslovaška dobi zlato valuto.* Češkoslovaška zbornica bo v kratkem razpravljala o predlogu zakona o zlati valuti. Zlata valutna enota bo zlati kovani novc od 100 čeških kron, ki dobi ime »grivna«. Ti zlatniki se bodo kovali iz 900 delov zlata in 100 delov bakra. Zlato kritje v banki mora znašati do konca 1929 najmanj 25 odstotkov, do konca 1930 najmanj 30 odstotkov obtoka bankovcev. Ta prehod k zlati valuti se bo izvršil brez zunanjega posojila.

Živina.

g *Razvoj živinskih cen.* V zadnji dobi so se cene živini v splošnem dvignile, ker je letos krme dovolj in živinorejci le neradi odprodajajo mršavo govedo. Tako se na zagrebškem živinskem sejmu bile cene za prvovrstne vole do 11 in celo čez. V Sloveniji so cene 10.50—11 Din. v splošnem je pričakovati, da bodo te cene držale še nekaj časa.

g *Ljubljanski živinski sejem.* Na zadnji živinski sejem v Ljubljani 16. t. m. je bilo prignanih 176 konj, 66 volov, 61 krav, 29 telet in 186 prašičkov za rejo. Prodanih pa je bilo 42 konj, 35 volov, 26 krav, 15 telet in 132 prašičkov. Dogon je bil srednji in ravno tako kupčija mirna. Cene so naslednje: voli prvovrstni 10.50 Din za kg žive teže, II. po 9.50 Din, III. po 8.50 Din, krave debele 5.50—7.50 Din, krave klobašarice 4—4.50 Din, teleta 14—15 Din. — Nekaj konj je bilo prodanih v Italijo.

g *Živinski sejem v Kranju.* Cene za kg žive teže so se na tem sejmu plačevale: za prvovrstne vole po 11, II. 10, III. 9 Din, krave I. 9.50, II. 7.50, telice 1 Din, teleta 15.50 Din,

prašiči 15 Din. Kupčija je bila zelo živahna.

g *Živinski sejem v Ptuj.* Cene živini za kg žive teže ki so jih plačevali na zadnjem živinskem sejmu v Ptuj, so bile: voli 8.50—10.50, junci 8—10, biki 8—10, krave 4.50—9, telice 8.50 do 10, teleta 10—13 Din.

g *Prašičji sejem v Mariboru.* Dne 18. t. m. so na mariborski prašičji sejem pripeljali 592 prašičev, ki so jih prodajali po teh-le cenah: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad po 80 do 100, 7—9 tednov stari 200—250, 3 do 4 mesece 350—400, 5—7 mesecev 450 do 500 Din, 8—10 mesecev 650—850, 1 leto 1000—1200 Din. 1 kg žive teže 10—12.50 Din, 1 kg mrtve teže 17 do 18.50 Din. Prodanih je bilo 323 komadov.

g *Prašičji sejem v Ptuj 16. t. m.* Pripeljanih 446 prašičev, ki so se prodajali po 9—14 Din kg žive teže. Mladi pujski pa po 100—300 Din komad. Prodanih je bilo le 147 kosov.

Razno.

g *Vinski mošt je trošarine prost.* Potrebno je, da so predvsem vinogradniki poučeni o določbah novega vinskega pravilnika glede vinskega mošta. Po teh določilih od sredi julija 1929 je vinski mošt prost trošarine tako dolgo, dokler ne mine vrenje, najdalje pa do 20. novembra. Vzlic temu pa ostane kupčija z moštom pod strogo kontrolo in da je treba v izogib kaznim vsako prodajo prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole in izposlovati za oddajo mošta predpisano sprevodnico. Kar ostane mošta v zalogi kupljenega pred 20. novembrom, se mora po tem roku prijaviti kot vino, da se obdači s predpisano trošarino za vino. Glede prometa z moštom so merodajna važna določila, po katerih se ima ravnati vinogradnik, da ne zapade kazni. Za pravilni prevoz vinskega mošta jamči pošiljatelj, vinogradnik sam. Oprostitev vinskega mošta od trošarine v času do popolnega povrenja in najdalje

do 20. novembra, ni tedaj brezpogojna, ampak je odvisna od pravilne prijave in pravilnega prejemnika. Vsaka opustitev točne prijave in vsaka zvišna prevara s to kupčijo ima za posledico polno vplačanje trošarine od strani vinogradnika in se tudi kazensko zasleduje. Opozarjamo torej ponovno vse vinogradnike, da so previdni in natančni pri odprodaji vinskega mošta.

g Prošnje za posojila pri Privilegirani agrarni banki. Privilegirana agrarna banka je doposlala vsem Zadrudnim zvezam, kmetijskim zadrugam in korporacijam pravilnik za poslovanje kakor tudi tiskane obrazce za razne vrste posojil. Te tiskovine se prodajajo pri teh ustanovah, pri podružnicah Državne hipotekarne banke in pri Agrarni banki sami. Pravilnik stane 5 Din, vsak obrazec za prošnjo pa 2 Din. Prosilci morajo vložiti svoje prošnje na teh obrazcih in sicer z dokumenti, ki so predpisani v pravilniku, odnosno v navodilih na obrazcih. Prošnje ni treba kolkovati.

Osnutek zakona o prometu z mlečnimi izdelki.

Določila za promet s sirom.

§ 35. Naziv sir smejo imeti le izdelki iz kravjega mleka, smetane ali posnete-ga mleka, ki sestojajo iz s siriščem ali kislinami iz mleka izločene beljakovine. Za promet sposobno obliko dobijo siri s primernim obdelovanjem in s krajšim ali daljšim dozorevanjem.

Siri, ki so prirejeni iz mleka drugih domačih živali, se morajo kot taki označiti, n. pr. ovčji sir, kozji sir. Tak naziv se izpusti, če nosi sir kot specialiteta splošno poznano ime. Siri, prirejeni iz mešanega mleka, n. pr. kravjega in ovčjega ali kozjega, se morajo nazivati po živalih, čijih mleko se je uporabilo za izdelovanje, n. pr. sir iz kravjega in kozjega mleka se mora nazivati: »kravji in kozji sir«.

§ 36. Sir se mora označevati po vsebini tolsče v sušini tako-le:

mastni sir s 45%
tričetrt mastni sir s 35%
pol mastni sir s 25%
četrt mastni sir s 15%.

Siri z manj kakor 15% tolsče v sušini se morajo nazivati kot postni siri.

Siri iz smetane, takozvani prekomastni siri morajo vsebovati najmanj 55% tolsče v sušini.

Označevanje sirov po vsebini tolsče v sušini se mora uporabljati:

1. na računih, ponudbah in v oglasih,
2. pri že narezanem siru,
3. pri siri v majhnih zavojčkih.

Pri narezanih siri in pri siri v majhnih zavojčkih morajo biti označbe izvedene v dobro vidljivi in neizbrisljivi pisavi. Če nosi sir samo naziv svoje vrste brez označbe tolsčobnosti, tedaj mora biti polnomasten.

§ 37. Sir ne sme vsebovati razven soli nikakih tujih primesi. Izvezete so primesi, ki se uporabljajo pri posebnih vrstah sira n. pr. pri zeliščnem, rakfordskem, topljenem siru, siru v škatljah itd. Barvanje sirov je dovoljeno. Skorje je dovoljeno v svrhu nege obliki s parafinom.

§ 38. Krošnjarenje s sirom je prepovedano.

VIII. DEL.

Sklepna in kazenska določila.

§ 39. Podjetja, ki se bavijo s prirejanjem mleka za konzum, z izdelovanjem sira in presnega masla, je smatrati kot koncesijonirane obrti.

§ 40. Tehnično vodstvo takih podjetij mora biti poverjeno obratovodjem, ki so po triletni vajeniški dobi, z dobrim uspehom dovršili najmanj 1-letni mlekarsko-sirarski tečaj na specialnih mlekarskih šolah in ki so položili po prehodnem praktičnem udejstvanju mojsterski odnosno izpit za obratovodje v mlekarskih obratih.

§ 42. Kazni se določijo:

- a) za pokvarjanje mleka (glej zakon o živilih),
- b) za kršenje higijenskih predpisov.
- c) za kršenje uredb o prometu.
- d) na navijanje cen